

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

MEGJELENIK — EGYELŐRE — HAVONKÉNT
Jelenlegi előfizetési ára — az összeg utólagos kiegészítésének
fenntartásával — egy évré 5000 pengő.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: D. DR. RÉVÉSZ IMRE

Újévi köszöntés

a szent gyülekezetekhez s azok pásztoraihoz,
presbitereikhez és más tisztviselőihez*

A mi segítségünk az Úr nevében van aki teremtette az eget és a földet. Amen.
Szeretett atyámfiai, az új esztendőben mint újonnan megválasztott püspök köszöntelek benneteket. A magyar reformátusság felet magába foglaló egyházkerületünk presbitériumai, egy töredék kivételével, ugyanolyan egyhangúsággal kívánták tőlem most is ezt a szolgálatot, amilyennel az első alkalommal, hét és élszázéve. Meghajoltam Isten akaratára előtt, amelyről olyan nagyon sokszor kellett már megtanulnom az utóbbi években, mennyire nem egyezik az enyémmel. Kérlek, ne szűnjek meg velem és értem testvéri szívvel imádkozni, áldott öre tanítómestereinknek, a Heidebergi Káténak szavai szerint: „*adjad, hogy mi és minden ember, saját akaratainkat megtagadva, a Te akarataidnak — mely egyedül jó — minden ellenmondás nélkül engedelmeskedjünk; hogy így mindenki tisztelt és hivatásolt oly készséggel és híven betöltse, mint az angyalok az égben*” (124. kérdés).

Újévi áldáskívánásul s egyben újévi programmal én sem küldhetek mást a kormányzásra bízott tisztántúli gyülekezeteknek és örülőknek, mint ezt: adj a Ur, hogy mindenki közületek oly készséggel és híven töltse be tisztelt és hivatásolt, akár az angyalok az égben. Abban a dermesztő nagy bizonytalanságban, amely az 1946. esztendő küszöbén beburkolja az embersort, a magyar sorsot s vele egyházunk földi sorsát is, egyetlenegy nagy bizonyosság csillagfénye melegítheti fel csupán szívünket: *hinnünk és engedelmeskednünk most is szabad s Isten most is, minden bűnünkben és elesettségünkben, még mindig méltóztat bennünket arra, hogy feladatokat bíz ránk, amelyeket hittel és engedelmisséggel meg lehet és meg kell oldanunk.*

Bármily lehetetlenséggel határosnak látszik ez a jelen pillanatban, Isten mégis azt kívánja tőlünk, hogy *most kezdjük meg az egyházunk anyagi önfenntartásáról való gondoskodást, az önellátásra való berendezkedést.* Hogy mennyire kívánja: az egyebek mellett abból is nyilvánvaló, hogy kezeim időt adott hozzá. Rendelt egy átmenetet, amely alatt még bizonyos mértékig támaszkodhatunk a magyar állam segítő jöbjára. Sőt ezt a segítséget az átmeneti idő alatt több joggal igényelhetjük, mint valaha, hiszen a magyar állam a nemzet közbizalmát, a földet verejtékével öntözö drága magyar nép anyagi és szellemi fölemelkedése érdekében a mi egyházi és iskolai földvagyonunk egy tetemes részét is áldozatul kért, amelyért kárpótlást ígért s ezzel a kárpótlással az adott szó szentsége alapján, a nemzeti közbecsület érdekében, minden isteni és emberi jog és igazság szerint tartozik is. Tartozásait, amíg jobb móddal nem teheti, most az eddig nyújtott állami támogatás fenntartásával s részben fokozásával igyekszik leróni. De semmi sem volna szörnyűbb, végzetesebb eltevélődés, mint hogyha a magyar reformátusság most még jobban, mint eddig, *beleringató magát abba a beteg képzelődésbe, hogy egyházat, lelkesít, istentiszteletet, szeretetszolgálatot, misztériót tulajdonképpen az államnak kötelessége ellátni és fenntartani.* Az államnak ez epüny nem kötelessége, mint ahogyan a miniszternek nem kötelessége prédikálni, a főispánnak presbiteri gyűlést vezetni és a pénzügyigazgatónak beteget látogatni. A Szentlélek indítására és az egyház engedelmeiből esetleg megtehetik ezt és akkor nagyon jó, ha megteszik; de tisztükből ez nem következik. — Az egyházat fenntartani az egyház tagjainak tiszte. Most van a nagy próbjája, magyar reformátusok: betöltjük-e ezt a tisztüket és hivatásukat oly készséggel és híven, hogy abból örvendezés legyen az Isten angyalainak színe előtt?

Ehhez mindenképp az kell, hogy ne sirassuk azt, ami anyagiakban bármely oknál fogva elveszett, hanem hálaadással örvendezzünk annak, ami megmaradt. Sok maradt meg, aminek megfelelő gyümölcsözése talán több eredménnyel fog járni egyházunk önfenntartása szempontjából, mint amennyit a régi *lőbbel* való, nem éppen hitelen, de kissé kényelmes sáfarkodás hozhatott. Megmaradt pedig főként az, ami anyagiakban is

a legfőbb életökünk: a hívők szíve, az egyházfenntartásnak ez a kiapadhatatlan forrása, az önkéntes áldozatkészség, amely boldogan és „*csak azért is*” a sokszorosát adja annak, amennyit adóban, a törvény betűje szerint lehetne tőle követelni. „*Nem szomorúságból, vagy kénytelenségből, hanem amint eltökélte szívében.*” (II. Korinthus 9:7.)

Azután: a jó magyar református ember nemcsak a saját helybeli ekkleziájáért áldozik. Vannak nagy célok és közös szükségletek, amelyek elhanyagolásával előbb-utóbb kárt vall, sőt összeomlik minden egyes helyi gyülekezet is. Fenn kell tartanunk az egyházmege, az egyházkerület, az országos egyház igazgatását, mert ha ez csodót mond, az egyes gyülekezetek védelem és támogatás, rend és egység nélkül hullanak széjél és bomlanak elemükre. Fenn kell tartanunk a debreceni Kollégiumot, a Kálvineumokat, egyéb iskolai és szociális intézményeinket, folytonosan áldoznunk kell a belső és a külső misszió céljaira — mert ha mindezeket elsovdadni hagyjuk, a tudatlanság, a szeretetlenség és a lélektelenség három grádicsán zuhanunk lefelé az alattunk megnyíló mélységbe.

Végül: tudnunk kell, hogy az államhatárol — nemcsak a mostani, hanem a mindenkori — sokkal jobban tisztel, becsül és támogat egy megtörhetetlen belső erőkre, az összetartás és az áldozat öröre támaszkodó egyházat, mint egy tetelkenkedő és panaszkodó, külső segítségért síró, belsőleg széthúzó egyházat. Bármily különösnek lássák, de úgy van: az állam annál hamarabb fogja megszüntetni az egyházzal való mostani kapcsolatát, minél inkább érezeti az egyház, hogy azokra rászorul, azok nélkül nem tud élni; viszont annál inkább fogja keresni az állam az egyházzal való barátságot, esetleg szövetséget, minél több erőt mutat az egyház az önállóságra, mint minden egyéb, úgy anyagi tekintetben is. *Ugyanez áll a külföldi hűtestvéreinktől várható segítség felől.* Ez a segítség készen áll és előbb-utóbb meg fog érkezni. De a felől egészen nyugodt lehetünk, hogy a mi külföldi testvéreink egyetlenegy fontot vagy dollárt nem fognak a mi fölsegítésünkbe addig beleadni, amíg előbb igen alaposan utána nem néznek: mit teftünk eddig már mi magunk a saját újjáépítésünkért s ez alapon mennyi garanciát tudunk arra nyújtani, hogy a külső testvéri segítség Isten országa szempontjából jó befektetés lesz? Tudnunk kell, hogy az első világháború után külföldi testvéreinknek nem voltak velünk e tekintetben a legjobb tapasztalataik és ezért most sokkal jobban meg fogják nézni, hová *teszik* a pénzüket, hívő és áldozatos szívekhez jut-e el az ő hívő szívüknek áldozata.

Amde ahhoz, hogy hívő és áldozatos szívek legyenek a gyülekezetben s ennek meg is legyen a látáta az egyház fenntartásában, az is szükséges, hogy *mindenki ékesen és jó renddel legyenek*” (I. Korinthus 14:40). Amelyik gyülekezetben a belviszály átka dúl, ott még a meglévő jóakat és áldozatkészséget is előbb-utóbb belefutal a közöny, az elkeseredés vagy a gyűlölködés posványába. Isten nagy irtalmasságából módomban van közhírré tenni, hogy egyházkerületünk legtöbb gyülekezetében nem ez a helyzet, hanem a „*csendesség és jó békeség, a község közt egyenesség*”, ami, ha a „*jó szerencse*” idején is nagy áldás, a balszerencsében még ezerszerre nagyobb. Az elmenekült lelkesek és egyéb egyházi tisztviselők körüli ellentétek legtöbb gyülekezetünkben régesrég elszórtak — keresztény emberekhez illő módon, kölcsönös önmegtartózkodással — és alig egy pár gyülekezetünkben zavarják meg a lelkek nyugalmát és az egyház építését. Kérve kérem ezeket a gyülekezeteket, pásztorokkal és örülőkkel egyetemben, szálljanak magukba és gondolják meg, milyen szegény hoznak egyre inkább a református keresztény névre s milyen borzalmas töresek és szakadások fognak ott bekövetkezni, ahol egyik fél sem akar engedni a maga igazságától — annak világos jeleit, hogy Isten igazságától már mind a kettő rég eltávolodott. Minden ilyen gyülekezet lelkeszeit, presbitereit, egyéb tisztviselőit és minden református nevére valamit meg adó tagját *már előre tetemre hívom egyházuk ravatalához, ha meg nem térnek és sőtét makacssággal becsúszkálják szívüket Isten igéje előtt: „Szenvedjétek el egymást és bocsássatok meg kölcsönösen egymásnak, ha valakinek valaki ellen panasza volna; mint Krisztus is megbocsátott néktek, akképen ti is.”* (Kolossé 3:13.)

De a mi Urunk Krisztusunk bocsánata nemcsak az ilyen szerencsétlen állapotba jutott gyülekezeteknek és örülőknek az egyetlen menedéke és utolsó reménysége. *Mindnyájan, szeretteim, kivétel nélkül: lelkesek és nem lelkesek, ifjak és vének, férfiak és nők, templomosok és templomkerülők, „rendes” emberek és kifacmodott életűek — mind-mind csak abba vethetjük egyedüli reménységünket, hogy Az, akinek drága vére értünk a keresztán hullott, Az, akiben Isten kiegészítette és megbékéltette a világot Önmagával és Önmagát a világgal. Az, akiben az Örökkévaló Szeretet öltött testet, hogy megkeresse és megtartsa azt, ami elveszett — mindnyájunknak kárhozzát érdemlő lelkét-testét — Az nem fog bennünket elhagyni most sem, amikor nyomorúságunk legmélyéről felkiáltunk hozzá. Egyházunkat, igenis, a hűvek fogják fenntartani, de csak úgy, ha a hűvek pedig egyen-egyen a Jézus Krisztus fogja fenntartani — fenntartani a szó legszorosabb értelmében úgy, ahogyan „fenntartotta” a hullámok közt az előbb magabizt, azután kétségbeesetten süllyedező Pétert. *Jézus Krisztus mi reménységünk* — erről kell szakadatlanul aradnia a bizonyosságtevésnek egy külsőképpen annyira reménytelen világban. Zuhogjon az Evangélium áldott árja templomban és templomon kívül és ostromolja az imádság szüntelen a Kegyelem ajtaját a „belső szobában” epügy, mint a kisebb-nagyobb gyülekezeti közösségekben. *Nagy, egyetemes magyar református ábrédség kell:* „*ideje már, hogy az álomból felserkenjünk; mert most közelebb van hozzánk az idvesség, mint amikor hívőkke lettünk.*” (Róm. 13:11). Csak egy ilyen ábrédsében nyílik fel majd a szemünk boldogan arra, hogy mégsem mi vagyunk valójában az egyház fenntartói: Krisztus az, aki világ kezdetitől fogva annak végéig fenntartja a maga egyházát, kiválasztott gyülekezetet — ő boldogok mi, ha bennünket eszközzé választ e fenntartó munkájában, es jaja nekünk, ha kivonjuk magunkat abból, garantunkat, nyugalmunkat, világi érdekünket felteve!*

Ez az ábrédség előfeltétele egyházunk új reformációjának. Erre az új reformációra szükség van, nem azért, mert most általában a nagy reformok és a gyökeres átalakulások idejét éljük, hanem azért, mert nem egyház az, amelyik nem reformálódik folytonosan és mert a

mi egyházunkban ez a folytonos reformáció már századok óta sokkal, de sokkal lankadtabb évrésszel folyik, mint a világ bármely más református egyházában. Reformátusnak lenni pedig azt is jelenti, hogy folyvást reformálódni: „nem szabni magunkat e világhoz, hanem elváltozni a mi elménknek megújulása által, hogy megvizsgáljuk, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata” (Róm. 12:2). Nagyon sok reformálni való van a mi egyházunkban, azaz nagyon sok *visztaaklattan* való az Egyháznak a Szentírásban előttünk álló, egyedül mértékadó ösképére, a Kálvin János tiszta bibliai útmutatásai szerint — akár egyházaikotmányunkat és istentiszteletünket, akár tanításunkat vagy egyházépítő tevékenységünket nézzük. És ezekkel a reformokkal *sietni* kell, mert nagyon elmaradtunk velük, és mert nyilvánvalóan Isten parancsai, amelyekkel szemben nincs helye a meddőn fontolgató vagy gyáva késlekedésnek. *A sietés azonban nem jelenthet elsietést:* vagyis egyetlen könnyelműséggel és öltészerű kapkodással nem lehet ennek a szent munkának nekirontani, főként pedig nem szabad elfelejteni azt, hogy fel nem ébredt lélekkel és fel nem ébredt lelkek számára hiába reformálgatunk egyházat. A halálos álomkórban szenvedő szegény négynek rongyvakcát hiába cseréli ki az irtalmas szeretet és a szakértő tudomány a legmodernebb kórházi ágygal: ha az álomkór egyetlen hathatós orvosságát nem adják, vagy kése adják be neki, nyomorultul pusztul el „reformált” fekvőhelyén. *Jézus Krisztusnak, az Isten fiának vére megtisztít minket minden bűntől!*” (I. János 1:7.)

Mindezeknek utána pedig, atyámfiai, ez új esztendőben *ajánlatok titeket az Istennek és az Ő kegyelmessége igéjének, aki felépíthet és adhat néktek örökséget minden megszentelt között*” (Ap. Csel. 20:32). *Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyenek férfiak, legyenek erősek! Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!*” (I. Kor. 16:13—14). *Szerelmes atyámfiai, erősen álljatok, mozdíthatatlanul, bizgólkodván az Urnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiabavaló az Urban*” (I. Kor. 15:58).

Szerető szolgátok a Jézus Krisztusban:

Révész Imre
püspök.

Nyilatkozat.

Egyházunk belső békeségét s egyben a tárgyi igazságot is mindketten mindenek felett állónak tartván, baráti megegyezéssel következő közös nyilatkozatot teszünk:

1. A tisztántúli egyházkerület püspökválasztásával kapcsolatosan Bereczky Albert kijelenti, hogy illetéktelen politikai tényezőök beavatkozását a püspökválasztásba már önmagában és elvileg is elítélendőnek tartja, azokat a politikai pártok részéről kiadott rópiratokat pedig, amelyek politikai pártzempontokat óhajtottak a püspökválasztásnál érvényesíteni és még igazságtalan személyi támadásoktól sem tartózkodtak, a maga részéről kezdetől fogva helytelennek tartotta és tartja.

2. A tisztántúli egyházkerület november 24-én tartott tanácsülésében elmondott beszédevel kapcsolatosan Révész Imre kijelenti, hogy a Bereczky Alberttől megkapott megnyugtató felvilágosítások után a beszéd vége fele alkalmazott „terrorisztikus” és „terror” kifejezéseket, amelyeknek alkalmazását a kapott felvilágosítások után ösztönli sajnálja, nem tartja fenn s így nem tartja fenn a hozzájuk fűzött következtetéseket sem.

Igyekezünk keresni a Lélek egységét a békeségnek kötelekében.

Budapest, 1945 december hó 13.

Bereczky Albert sk.

Révész Imre sk.,

Az egyház és az állam szétválasztása

Ma még korai arról úgy beszélni, mint valami közvetlenül küszöbön álló eseményről. A magyar nemzetnek és államának még sokkal nagyobb érdeke, mint magának az egyháznak, hogy ezen a téren ne történjék semmi elhamarkodott lépés, ami pedig történik, az a nemzeti közakarat törvényes és alkotmányos megnyilvánulásával történjék annak idején. Rákészülni azonban már most nagyon is szükséges, mert egy valóban demokratikus, azaz a szabadság, igazságosság és emberiség g elvein felelő, illetőleg átépülő új magyar államban az egyházak és az állam között nem állhat fenn az az egyrészt kényelmes, másrészt megalázó kapcsolat, amely e dig fennállott.

A rákészüléshez a következőket kell tisztán látnunk:

1. A skót szabad egyház megalakulása óta száz esztendő teljesen egybehangzó példái mutatják, hogy mindegyik protestáns egyházat lelkiükben és anyagiakban egyaránt hatalmas megerősödéshez segített az állami mankóktól való szabadulása. Sőt ez áll még a római katolikus és a görögkeleti egyházra is.
2. Mindenütt, ahol ezt a kérdést az államhatalom legalább bizonyos fokú jóindulattal kezelte, hagyott átmeneti időt az egyházaknak az önellátáshoz való berendezkedésre: Francia-

országban pl. ez öt esztendő volt a legmélyebb békevekében; minálunk a mostani helyzetben világos, hogy ennek legalábbis kétszeresére kell számítanunk.

3. Az önellátáshoz való berendezkedés alapja mindenütt az önkéntes egyházi adózásra áttérés volt. Ehhez a jelen helyzetben anyagi oldalról az kell, hogy a magyar pénz betegsége meggyógyuljon, tehát: legyen olyan fizetőeszköz, amellyel számolni, amelynek alapján költségvetést stb. készíteni lehet. Leiki oldalról pedig az kell hozzá, hogy az egyháztagságról való jelenlegi fogalmaink gyökeresen átalakuljanak: attól fogva, hogy az egyház igazi bibliai és kálvini módon a saját tagjai áldozatkészségére lesz utalva, lehetetlen lesz tovább fenntartani azt az állapotot, hogy mindenki egyháztag, akinek a keresztvelebe bele van írva a református jelző. Ezt az átalakulást az egyház zsinati törvényhozása lesz hivatva elintézni. Máról holnapra ez epüny nem történhetik meg, mint a valatánk rendezése.

4. Mindenütt, ahol az állam az egyháztól való elváltását a szabadság, igazságosság és emberiség szellemében hajította végre, fennbonyta az egyházak jogát a magasabb és előbbfokú iskolázásra, természetesen az a feltétel-lel, hogy az egyház az elváltás után iskoláit is teljesen a maga erejéből tartja fenn. Jó-

Újévi napján, vagy vasárnapi délelőtti istentiszteleten a templomi szöszköből felolvassandó, vagy pedig a presbitérium ülésén, esetleg gyülekezeti konferencián teendő megbeszélés tárgya. P ü s p ö k.

előre tisztáznunk kell, vállaljuk-e ősi szent örökségünkért, az egyház veteménys kertiért ezt a teherbőrbet is.

5. Mindezek alapján legközelebbi teendőink:
a) Ezeket a gondolatokat bele kell vinni a gyülekezetek közudatába.

b) A gyülekezetekben már most meg kell indítani az egyház önfenntartására irányuló mozgalmat azzal, hogy nem papírforma szerinti, hanem valóságos értékű rendszeres hozzájárulást kell kérni az egyház terheire — már most úgy irányítva a dolgot, hogy az egyházközség életét ne érje lényeges megváltoztatás, akár tíz év múlva szűnik meg az állammal való kapcsolat, akár holnap.

c) Az állammal s az állami és politikai élet minden tényezőjével szemben viszont tel-

jes határozottsággal hangoztatni kell, hogy a magyar állam nem bocsáthatja el addig az egyházakat az eddigi kapcsolatból, amíg becsületbeli adósságait mind le nem rója velük szemben egy megfelelő átmeneti és kiméleti idő alatt és után, amire egyháznak és államnak egyaránt szüksége van.

Sem a nemzet, sem az egyház igazi javát nem érti és nem szolgálja az, aki ennek a nagy kérdésnek máról holnapra való hirtelen megoldását követeli. De viszont sem nemzetének, sem egyházának nem tesz hasznos szolgálatot az, aki ezzel a kérdéssel kapcsolatban a Pató Pal úr elvét vallja: ej, ráérünk arra még — még gondolkozni is ráérünk!

R. I.

Egyházkerületünk diakonisszaintézetéről

minden téves és esetleg megtévesztő hatású híreszteléssel szemben a tárgyi igazság a következő: a debreceni anyaházban tartózkodott az 1944 októberi napokban kb. 15 diakonissza, ezek közül az általános pánik hatása alatt, az igazgatónak és családjának példáját követve, elmenekült 12. A németek az anyaházat az utolsó pillanatokban fel akarták robbantani s ettől csak az egyik helybenmaradt diakonissza testvér hősies ellenállása következtében állottak el. A kórházakban dolgozó testvérek közül csak azok hagytak el munkahelyüket (még azok sem mindn. ájan), akiknek ezt a kórház egész személyzetével együtt katonai kiűrtő parancsra kellett megtenniük. A gyülekezeti és szeretetintézményekben alkalmazott testvérek elenyésző kivétellel mind kezdetül fogva helyükön maradtak s nem egy esetben a hűségnek és önfeláldozásnak ragyogó példái adták; volt több eset, amikor az egész gyülekezetnek a helyben maradt diakonissza volt heteken át orvosa és lelkipásztor. Az anyaházból elmenekült diakonisszák legnagyobb részének a gondját példás testvériséggel a budapesti Lorántffy-diakonisszaház vette föl, a Konvent, a duna-

melléki kerület és a Szeretetszövetség segítségével. Az elmenekültek legnagyobb része, sokszor hihetetlen utazási nehézségek leküzdése után, 1945 márciusában Debrecenben és a vidéken már együtt és munkában volt. Jelenleg az anyaház 98 diakonisszát tart nyilván, akik 22 községben, illetőleg gyülekezetben teljesítenek szolgálatot. Az anyaházat katonai lefoglalás következtében 14 hónapra át nélkülöznünk kellett, de előreláthatólag már 1945 végső napjaiban visszakapja eredeti rendeltetését. Az anyaház megbízott igazgatója Molnár Gyula, az egyházkerületi diakonusképzőintézet igazgatója lelkész, aki nehéz munkáját teljes odaadással és máris áldott eredményekkel végzi. Az anyaház pótlására előbb egy debreceni magánlakás, a nyár óta pedig a püspök lakása szolgál. Az anyaház és általában a diakonisszai ügy intézésére az egyházkerületi tanács — addig is, amíg az újjáalakítandó diakonisszai bizottság megkezdheti működését — a zsinati szabályrendelet értelmében ú. n. „kebli tanács”-ot alakított, melynek tagjai az igazgató lelkészen kívül Dr. Makkai Sándor, Dr. Farkas Pal és Tamás Ferenc. A kebli tanács már meg is kezdte működését.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3242—1945. szám.

TARGY: A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt járulékanak befizetése.

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák igazgatóságaihoz.

A magyar vallás- és közoktatásiügyi miniszternek 78.753—1945. IV. ü. o. szám alatt valamennyi tankerületi Főigazgató úrhoz intézett rendelkezés másolatát tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm:

„A 64.800—1945. VKM számú rendelet, amelyet hivatali elődöm a pénzügyminiszterrel egyetértésben az iskolai tandíjak, vizsgadíjak és egyéb díjak újabb megállapítása tárgyában hozott, a felvétellel kapcsolatban a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt javára fizetendő járulékot az 1943—44. iskolai évben fizetett díj harminczorosában állapította meg.

Mivel a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt (Budapest, VIII., Baross-u. 15. sz.) közvetlenül hozzám intézett beadványából a Magyar Vöröskereszt Ifjúsági Oszálynak nehéz anyagi helyzete tűnik ki, felhívom Főigazgató urat, utasítsa a felügyelete alatt álló valamennyi állami, közszégi és kir. kat. közép- és középfokú iskolák igazgatóit, hogy az 1945—46. iskolai évben a fenti rendelet alapján a tanulólétszámra a célra beszedett járuléknak összegét a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt csekk-számlájára haladéktalanul fizessék be s ennek megtörténtéről Főigazgató úrhoz jelentést tegyenek.”

Debrecen, 1945 december 10.

D. Dr. Révész Imre
püspök.

A felsőszabolcsi református egyházkerület esperesi hivatalától.

I. B.—1945. szám.

Hirdetmény.

A felsőszabolcsi református egyházkerületi bírósága az 1945 július 1-ig meg nem jelent Batta Zoltán mándoki református lelkipásztor, Tóth József, Batta Izabella, Bardócz Tivadarné mándoki, Kopácsi Klára petneházi református tanítók ügyében hirdetményi idézést tett közzé a Magyar Közlönyben.

Demecser, 1945 november 27.

Kiss Lajos
esperes.

IRODALOM

A Debreceni Képes Kalendárium 1946. évi kötet — egy évi kényeszerű születeltes után, mint XLV—XLVI. évfolyam — újra megjelent a szokott gondos kiállításban és igen gazdag tartalommal. — A naptári rész után „ismeretterjesztő és szépirodalmi rész” van, ahol megemlékezés történik a Nagytemplom sorsáról, a kollégiumi nevelés demokratikus vonásairól, Debrecen mostani vezetőiről: Erdős Károly egyetemi rectorról, Öry István főispánról, Szabó Kálmán polgármesterről, Juhász Geza tankerületi főigazgatóról, Juhász Nagy Sándorról, Holló László művészről, továbbá Debrecen nagy halottjairól: Szesztina Nagybakay Jenőről, Kardos Albertől, Gulyás Pálról; közben értékes költemények a mai debreceni költőktől: Tóth Endrőtől, Gyökössy Endrőtől, Baja Mihálytól, Gulyás Páltól, Oláh Gábor ismeretlen verseiből, Szabó Magdától. Majd a Kisebbségi közlemények után az 1943. december 14-től 1945. november 21-ig terjedő idő pompás és tárgyilagos debreceni krónikája olvasható. — A Kalendárium példás összeállításáért Soregi János múzeumigazgatót, a gondos és szép kiállításért a Városi Nyomdat illeti a teljes elismerés. Sz. G.

Dr. Varga Zsigmond: A kollégiumi Nagykönyvtár és a vele kapcsolatos Múzeum kialakulási története és egyetemes művelődéstörténeli jelentősége. — A tiszántúli egyházkerület kiadása. Debrecen, 1945.

A mult számunkban már történt rövid megemlékezés a könyvről. Lapunk korlátolt terjedelme, de jellege mellett is *szakszertelést* adni nem tudunk, de minden tekintetben méltó arra, hogy újra megemlékezzünk róla. *Formátuma* a kollégiumi jubileumi kötetével azonos, kiállítása is. *Terjedelme* 378 lap 96 műmelléklettel. *Szerzője* Dr. Varga Zsigmond ny. egyetemi tanár, a kollégiumi Nagykönyvtárnak 30 éven át volt buzgó igazgatója, a könyvtár minden tekintetben legjobb ismerője és változás szerelmese.

Minden könyvtár a művelődéstörténet legfontosabb tényezője. A Kollégium története sem lenne teljes a könyvtárának ismerete nélkül. A szerző nemcsak a könyvtár ismeretét adja, hanem magyar és európai látókörben kijelöli a helyét a magyar és a külföldi intézmények sorában, megadja művelődéstörténeli értékét és szemléletessé teszi a bőséges abraanyag közléseivel. Végül a külföld felé is jelenti a kötet a magyar szellem és kultúra dicső múltját és jelenét, ugyanakkor azonban minden ízében megmarad mégis igazán kollégiumi, debreceni, tiszántúli magyar és református keretek között.

Hogy némi tartalmi ismertetést adjunk: az első szakasz három főrészből tárgyalja a könyvtár történetét kezdetétől 1943-ig. A második szakasz két főrészből a könyvtár *művelődéstörténeli* jelentőségével foglalkozik, ahol a könyvtári *érdekességek* és az *egész anyag* a maga teljességében és sokrétűségében fel van sorolva és megfelelően van méltatva.

Aki ismeri — márpedig Tiszántúlon mindenki ismeri — Dr. Varga Zsigmondot, mint embert és tudóst, annak nem kell ajánlani, sem dicsérni a könyvet. Akinek pedig az eddigi kötetek birtokában vannak vagy voltak — vagy a parochiális könyvtár tulajdonában —, az ezt a könyvet feltétlenül nagy anyagi áldozat árán is meg fogja venni, mert egyházközségének vagy önmagának szerez vele igazi értéket.

Sz. G.

HALOTTAINK

Kotormán István okl. lelkész, az érmihályfalvai polgári iskola megszervezője és igazgatója, a népjóléti minisztérium osztálytanácsosa november 8-án végzetes baleset következtében Budapesten meghalt. A fiatal generáció költői lelkű tagja szállt vele sirba, özvegyet és öt kicsiny árva hagyva hátra.

Simon Imre érdegelegi lelkipásztor október 15-én hirtelen meghalt. Istennek alázasos, hű szolgálója, gyülekezetének jó pásztor, fáradhatatlan munkás ember volt, aki hivatásának és családjának élt. Özvegyet és két nagykorú árva hagyott hátra, akik közül László fia, mint nagybányai segédlelkész, hadifogoly. A. B. F. R. A.

HÍREK

„Egyházunk számadása” címen a püspök október és november hónapban sorozatosan hét prédikációt tartott a nagytemplomi imateremben.

Püspöki kiszállás volt Hajdúszoboszlón november 11-én, ahol a püspök a templomban vasárnap délután előadást tartott, november 18-án Hajdúsámsomban, ahol a püspök prédikált és a kollégiumi szupplikációra hívta fel a gyülekezet figyelmét, december 8-án és 9-én Hajdúszoboszló környékén, ahol a többnapos evangélikai befejezésüket a püspök családi istentiszteletet végzett, vasárnap délelőtt prédikált, majd a presbitereknek előadást tartott. Ez utóbbi alkalommal Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi főjegyző, Tamás Ferenc egyházkerületi misszió lelkész, Molnár Gyula diakonusképzőintézet lelkész, Dr. Illyés Endre lelkészkepzőintézet tanár és Szabó Gábor püspöki irodatiszt is szolgált, illetve evangélikáltak a hajdúszoboszlói gyülekezetben.

A legközelebbi I. és II. lelkészi vizsga február 19-én és 20-án tartatik.

Katolikus, református és evangélikus lelkészek közös értekezlete volt december 17-én a püspöki hivatalban. Jelen alkalommal az ifjúsági kérdés került megbeszélésre. Terve van véve a tavaszra egy nagy közös keresztyén ifjúsági konferencia.

Dr. Szász Imre, a debreceni egyházkerület esperese az esperesi hivatal vezetését átvette Nagy Lajos sárándi lelkipásztor eddigi esperes-helyettesétől.

Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkipásztor, esperes-helyettesét választotta meg a Bartha László lemondásával megüresedett esperesi tisztségre az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmege teljes egyhangúsággal. Az új esperes beiktatása január első felében fog megtörténni.

Jakucs Sándor balmazújvárosi lelkipásztor választotta meg az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmege a megüresedett lelkészi tanácsbírói tisztségre.

Dr. Literáty Dezső matuszalkai járásbíró-egyház elnököt választotta meg egyhangúlag egyházmegegyei gondnokká a nagykárolyi egyházmege, aki 1921. év óta az egyházmege világi tanácsbírája volt.

A vásárosnaményi egyházközség a debreceni Nagytemplom újjáépítésére 186,550 pengő kölcsönt be. „A jökevény adakozót szereti az Isten.”

Debrecenben december 17-től 22-ig mindennap d. u. 3 órakor mindegyik református templomban és más istentiszteleti helyen (egyetemi körzet, tégláskerti áll. iskola, téglavetői gyülekezeti ház, nyulási áll. iskola, Vargakerti, Olajúti, Wolafkatelepi) *evangélikus* előadás-sorozat volt. December 17-én „Ott a messze földön...”, 18-án „Árván, honföld...”, 19-én „Halld meg a kiáltást: Fiam, fiam!”, 20-án „Vár atyád szerelmét”, 21-én „Vár rád vigasza”, 22-én „Jöjj a messze tárról, oh jöjj haza” volt a téma, mindegyik alkalommal a tekezői fiú története alapján.

A lelkészi nyugdíjintézet a nyugalmazott lelkészek részére a régi nyugdíjösszeg két-százszorosát, a lelkészezővegyek részére két-százötvenszeresét folyósítja.

A Debreceni Protestáns Lap előfizetése az 1946. évre minden előfizetőtől, illetve minden példányszám után 5000 pengő beklüldését kérjük a mellékelt csekklap felhasználásával. A beklüldött összeg később kerül elszámolás alá. Mivel a lapnak semmi más fedezete nincs a megjelenésre, mint az előfizetés és mert a nyomdával szemben súlyos hátralékban vagyunk, a jelzett 5000 pengő azonnali beklüldését kérjük. A multévi hátralékimmutatást — a megfelelő szorzószám alkalmazásával — a februári számban fogjuk közölni.

A Debreceni Protestáns Lap terjedelmét megfelelő kormányengedély híján mind-egyed nem tudjuk felemelni. A mai lapterje-

delem mellett — sajnos — a lap megmarad szigorúan „hivatalos” lapnak, vagyis tudományos teológiai, lelkészi továbbképzést célzó, világnézeti és egyházkormányzati aktuális kérdésekkel egyáltalán nem, vagy csak a legkisebb mértékben tudunk foglalkozni. Mégis arra kérjük az esperes, lelkipásztor és igazgató urakat, hogy az egyházmegyék, egyházközségek és közép-, valamint középfokú iskolák életében történő nevezetesebb eseményeket, személyváltozásokat, beiktatásokat tudassák a szerkesztőséggel (püspöki hivatal), hogy lapunk legalább a jelen kor hí krónikája legyen a magunk és a jövő kor számára. Tudjuk, hogy a lippeldányok beklüldetése ma több okból is akadályokba ütközik, de annál inkább figyelmeztetjük a lelkészi és iskolai hivatalokat, hogy az 1945. évfolyamot legalább házilag összefüggő különleges nagy gonddal őrizték és tartsák együtt, mert az elvesztett példányok pótlására nem áll rendelkezésünkre tartalék.

Oklevélvénytelenítés. Vadai Ferenc nagyváradi segédlelkész 1943 február 10-én kelt I. lelkészi oklevélét, Mikos József török-szentmiklósi segédlelkész 1940 október 4-én kelt I. és 1943 február 12-én kelt II. oklevélét, Dr. Nagy László tanügyi fogalmazó 1937 szeptember 28-án kelt II. lelkészi oklevélét, amely oklevelek a háborús körülmények folytán elveszték az Egyetemes Konvent Elnöksége érvénytelenítette s a másolatok kiállítására az engedélyt megadta.

PÁLYÁZATI HIRDETMEYNEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. sz., Püspöki Hivatal) címére kell beklüldeni.

Hirdetési díj szávként 100— pengő, mely a Debreceni Protestáns Lap 43.916. sz. csekk-számláján küldendő be.

Mivel a lap egyelőre csak havonként, előre meg nem határozott napon, a hó közepén jelenik meg, ennek figyelembevételét és a pályázatok határidejének meghatározott naptári napon való megjelenését kérjük.

Beregdaróc református iskolaszéke pályázatot hirdet 1946 január 14-i határidővel hadifogságban levő II. sz. tanítójának helyettesítésére. Fizetés: 10% és államszegély. — Köteleesség: törvényszerű. Pályázatok válasz-bélyeg Református Lelkészi hivatalnak küldendő Beregdarócra. (Postajárványok.)

A csökmői református egyházközség pályázatot hirdet a 8 tanerős iskolájánál lemondás folytán megüresedett III. sz. tanítói állásra. Fizetés: természeteni lakás, 7 kat. hold 1284 □-öl szántóföld és 4 legelőilletőség. Államszegély. Köteleesség törvényszerű. Pályázati határidő február 15. Az állás jog-erőre emelkedés után elfoglalandó. Pályázati kérvények: Református egyház. Csökmő, Bihar megye címre küldendő.

Fábiánháza református egyházközség pályázatot hirdet január 24-i határidővel a III. sz. tanítói állásra. Köteleesség, fizetés törvényes. Férfiak, nők pályázhatnak.

Füzesgyarmat református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett IV. sz. tanítói állásra. Az iskola 11 tanerős központi osztott iskola. Javadalma: 20 értékgépező (14 q búza, 9 q árpa, vagy hivatalosan megállapított értéke), államszegély és lakáspengő. Köteleesség: az iskolai törvények és szabályrendeletek szerint. Missziói munkákban segédkezés lelkész utasítása szerint. Kántori teendőkben való jártasság előnyös, megbízhatóság esetén kötelező. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő 1946 január 21. Nők is pályázhatnak! Pályázatok a füzesgyarmati Református Lelkészi Hivatal címére küldendő.

A geszterédi református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a bökényi elő-könyörgő kántortanítói állásra. Javadalom: természetbeni lakás, 3 kat. hold 64 □-61 kerttel, államszegély, 20% helyi hozzájárulás. Köteleesség díjlelve szerint. Pályázatok 1946 január 30-ig e címre küldendő: Református Lelkészi Hivatal Geszteréd, up. Balkány.

Jármí református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjazás előtt álló organista kántortanítójának helyettesítésére 1946 január 21-i határidővel. Fizetés törvényszerű. Állás megüresedésekor helyettes előnyben. Kétnyelvű, 18 változatos, redőnyös új orgona. Helyi értékgépező 32, mely áll 17-5 kat. hold szántó- és szőlőföldből és 33-75 q rózsból. Ebből 28 értékgépező kántori javadalom. — Református iskolaszék Jármí, Szatmár vm.

A nagykeréki református egyházközség pályázatot hirdet III. sz. tanítói állásra. Lakás természetben. A készpénzfizetés törvényszerű. Pályázati határidő 1946 január 21.

Csereajánlat. Ref. tanítónő önként elcsere-nél állását Debrecen mellől férfi- vagy nővel, öt tanerős iskolától. Ajánlatokat „Vasút kövesüt” jellegre, kiadóra kér.

„Méliusz”

könyv-, papír-, zeneműkereskedés
DEBRECEN, PIAC-UTCA
26. SZÁM (VÁROSI BÉRHÁZ)

Nyitva: reggel 9-től d. u. 3-ig

Imakönyvek, egyházi művek, zsolttarok,
Szépirodalmi művek nagy választékban,
Irkák, jüzetek, üzleti könyvek, irószerek